

Notitie

Opdrachtgever: L. van den Broek, Gemeente Midden-Delfland
Auteur: ing. N. de Zwarte & ir. G. Bakker
Betreft: Ecologische quick scan Kreekzone Den Hoorn
Projectnummer: 1494
Datum: 27 juli 2017
Status: DEFINITIEF_Versie 2

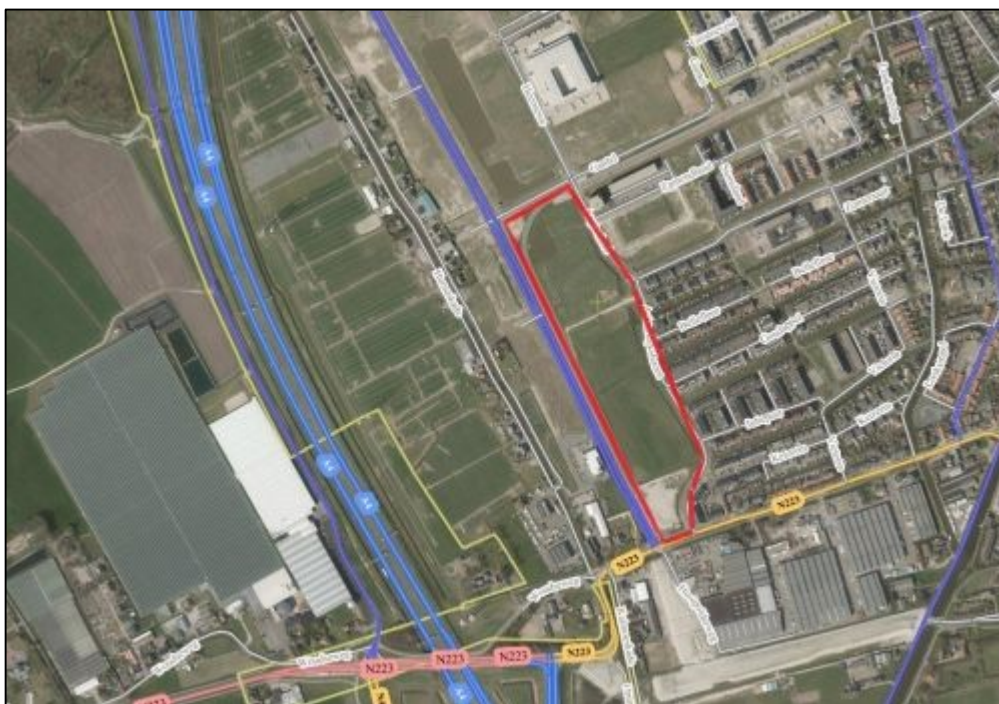
Bureau Stadsnatuur

bezoekadres:
Natuurhistorisch Museum Rotterdam
Westzeedijk 345
3015 AA Rotterdam
telefoon: 010 – 266 04 70
e-mail: info@bureaustadsnatuur.nl
www.bureaustadsnatuur.nl

Inleiding

Gemeente Midden-Delfland is voornemens een braakliggend terrein te bebouwen en heeft Bureau Stadsnatuur daarom gevraagd onderzoek te doen naar beschermde natuurwaarden in dit gebied.

Het betreft de 'Kreekzone', gelegen in Den Hoorn. Dit is de laatste grote woningbouwlocatie in Midden-Delfland. De Kreekzone bevindt zich tussen de straten Harnasdreef, Gantel, Achterdijkshoorn en Woudseweg. De Kreekzone sluit aan op de wijk Look-West die aan de oostkant ligt (Figuur 1).

Figuur 1. Ligging van het plangebied De Kreekzone, met rode lijn aangegeven.

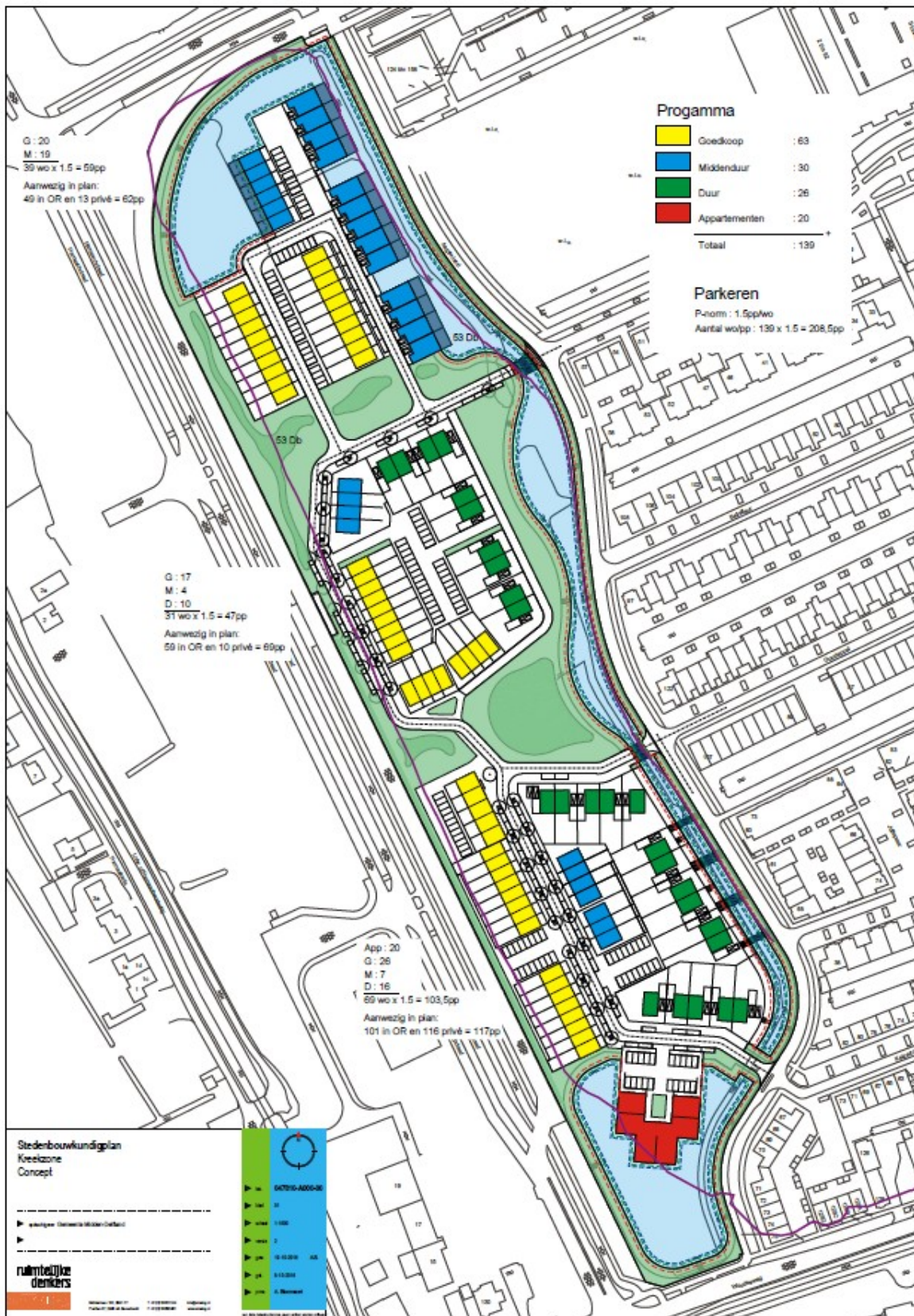
Methodiek

Op 29 september 2016 is het gebied door twee ecologen bezocht. Hierbij is het terrein doorgelopen, waarbij gebruik is gemaakt van een verrekijker. Daarnaast zijn verspreidingsatlassen geraadpleegd en de online applicatie voor het bepalen van de ligging van Natura 2000-gebieden.

De combinatie veldwerk en literatuurstudie geeft een goede indruk van het gebied om uitspraken te kunnen doen over het (mogelijk) voorkomen van beschermde natuurwaarden.

Er is tijdens het veldwerk zowel vanuit het oogpunt van de (oude) Flora- en faunawet als de per 1 januari 2017 van kracht zijnde Wet natuurbescherming gekeken.

In de beoordeling worden ook eventuele effecten van de ingreep zelf meegenomen, alsmede de gevolgen van de uiteindelijke nieuwe situatie op flora en fauna. Bureau Stadsnatuur had hier met name om gevraagd i.v.m. de aanwezige waterloop. Het voorlopig ontwerp wordt hieronder weergegeven:

Figuur 2. Voorlopig ontwerp van de Kreekzone

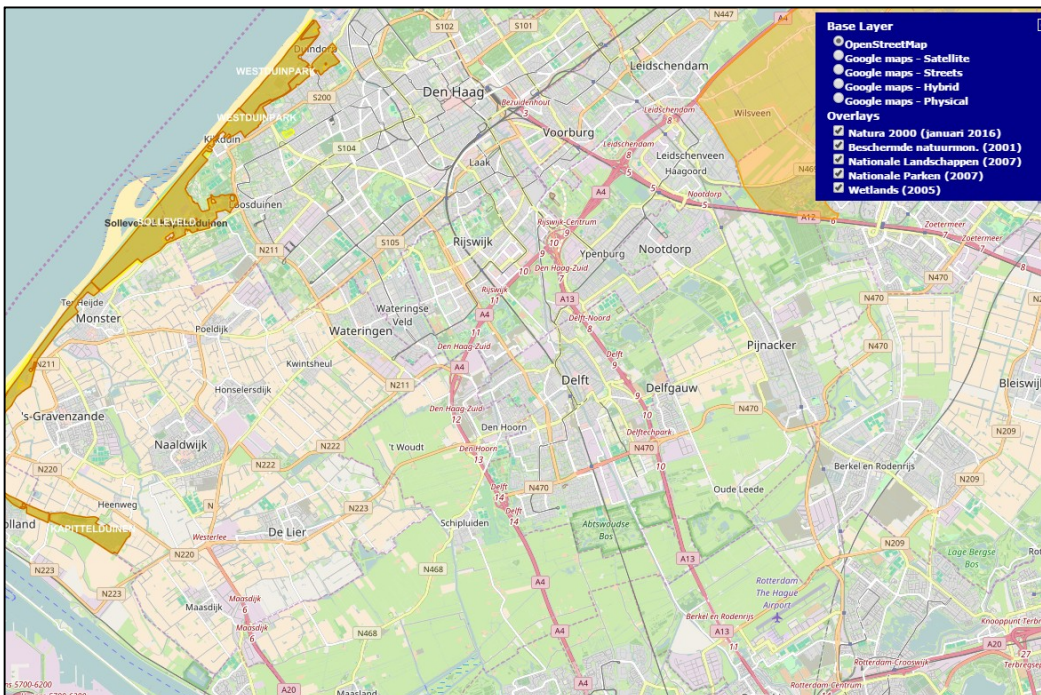
Resultaten

Gebiedsbescherming

Vanuit de literatuur is eerst een analyse gemaakt van de gebiedenbescherming (<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek.aspx>). Den Hoorn ligt buiten de invloedssfeer van het Natuurnetwerk Nederland (voorheen EHS) (Figuur 3) en nog verder weg van de Natura 2000 gebieden (Figuur 4). Een externe werking op een van deze gebieden is dan ook uitgesloten en hoeft niet verder beoordeeld te worden.

Figuur 3. Natuurnetwerk Nederland-gebieden in de omgeving van het projectgebied; op zeer grote afstand en niet van toepassing.

Figuur 4. Beschermde natuurgebieden (N2000); op zeer grote afstand en niet van toepassing.

Soortbescherming; literatuurstudie

Voor een eerste grove indicatie is de Effectenindicator van Alterra gebruikt (Figuur 5), (<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/effectenindicatorsoortenappl.aspx?subj=soorten>) en de FloraFaunaCheck (www.florafauanacheck.nl) die data van de NDFF gebruikt.

Hierbij kwamen diverse soorten vleermuizen naar voren die ooit in een straal rondom dit gebied waargenomen zijn of alleen theoretisch kunnen voorkomen (Baardvleermuis, Franjestaart). Met de Zoogdieratlas is dit gecorrigeerd en op basis van hun ecologie kunnen deze soorten uitgesloten worden van een binding met het projectgebied. Gewone dwergvleermuis kan het gebied gebruiken om te foerageren, evenals de Gewone grootoorvleermuis, Kleine dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger, Meervleermuis, Rosse vleermuis, Tweekleurige vleermuis en Watervleermuis. Een vaste rust- of verblijfplaats (kraamverblijf, zomerverblijf, paarverblijf of winterverblijf) is echter niet van toepassing wegens het ontbreken van voor deze soorten geschikte bebouwing of bomen. Indien het gebied gebruikt wordt om te foerageren, is dit niet essentieel van aard omdat er voldoende alternatieve gebieden aanwezig zijn met een vergelijkbare of betere functionaliteit als leefgebied.

Gesuggereerde soorten als Eekhoorn, Waterspitsmuis en Noordse woelmuis kunnen uitgesloten worden wegens de ontbrekende habitat.

Ditzelfde geldt voor plantensoorten als de Bijenorchis, Brede orchis, Gele helmblom, Moeraswespenorchis, Ruig klokje, Steenanjer, Steenbreekvaren, Waterdriblad en Wilde kievitsbloem. Voor deze soorten ontbreekt het juiste biotoop in het projectgebied. Voor de gesuggereerde soorten Rietorchis en Stijf hardgras is in het veld gezocht naar de aanwezigheid omdat het theoretisch mogelijk is dat deze voorkomen in het plangebied.

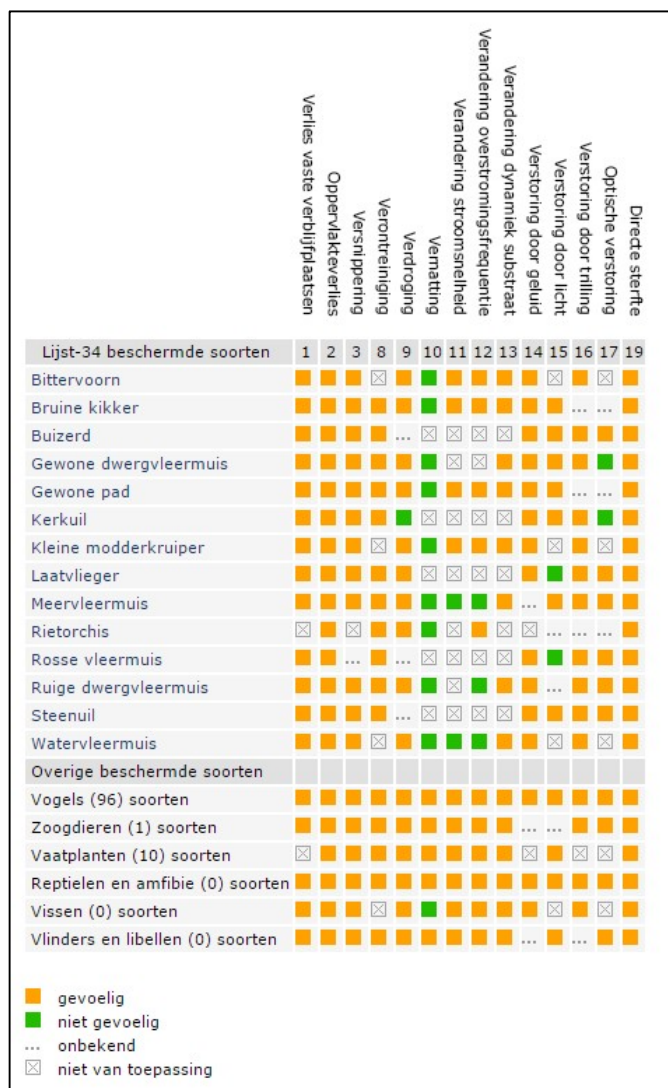
Bittervoorn en Kleine modderkruiper kwamen als mogelijke vissoort naar voren; deze kunnen inderdaad niet worden uitgesloten. In het veld is aandacht besteed aan het beoordelen van de watergangen met deze soorten in het achterhoofd.

Qua vogels werden Boomvalk, Buizerd, Havik, Ransuil, Kerkuil, Steenuil als opties door Alterra genoemd. Hiervoor ontbreken de juiste bomen en/of gebouwen die deze soorten verlangen. Grote gele kwikstaart werd geopperd, deze kan slechts incidenteel in de winter gebruik maken van het gebied maar dit betreft geen beschermde situatie.

Ringslang werd genoemd maar het projectgebied valt ruim buiten het verspreidingsgebied. Rugstreeppad kwam als optie naar voren; in theorie is deze mogelijk in dit gebied. Daarom is in het veld extra aandacht besteed aan deze soort.

Uiteraard kunnen er algemene soorten aanwezig zijn zoals Gewone pad, Bruine kikker, Konijn, Haas en Egel. Voor deze soorten geldt echter een vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkelingen. De Zorgplicht blijft onverminderd van toepassing; het doden en verontrusten van deze soorten dient waar mogelijk voorkomen te worden. Zie Bijlage 1 voor een toelichting op de Wet natuurbescherming.

Tot slot is het mogelijk dat 'overige' vogelsoorten tot broeden komen in het gebied; hiervoor is geen ontheffing mogelijk. Vogels mogen tijdens het broeden niet verstoord worden, ongeacht het beschermingsregime. Daarom moet voorafgaand aan werkzaamheden vooral voorkomen worden dat er vogels gaan broeden, wanneer in het broedseizoen gewerkt moet worden.

Figuur 5. Uitkomst van de soortenindicator van Alterra voor gemeente Midden-Delfland.

Veldbezoek

Het gebied wordt gekenmerkt door een grasvegetatie met één boom, een aantal watergangen en wat concentraties snoeiafval. Deze zijn in het veld beoordeeld. Voor een aantal foto's hiervan, zie de bijlage 3 van deze notitie.

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde plantensoorten gevonden. De grasvegetatie tussen de weg en de sloot is verruigd. Waarschijnlijk heeft dit mede te maken met de vermessing door uitwerpselen van honden; tijdens het veldbezoek en uit een eerder bezoek vorig jaar bij een naastgelegen project, werden veelvuldig mensen waargenomen die het gebied gebruiken als honden-uitlaatzone. Beschermde soorten als Rietorchis en Stijf hardgras zijn niet waargenomen.

De wilg die midden in het terrein aanwezig is, heeft geen beschermde waarde. Er is een oud eksternest ontdekt, maar dit nest geniet geen bescherming zolang het niet (meer) in gebruik is. Een jaarrond beschermd nest is hier niet aan de orde.

Broedende of pleisterende vogels zijn tijdens het veldbezoek niet waargenomen; aan de overkant van de Harnaschdreef komen wel soorten als Scholekster en Tureluur voor op het zandige braakliggende deel. Deze soorten kunnen dus ook verwacht worden in het plangebied, met name op het moment dat dit wordt voorbelast met zand.

Ten aanzien van vogels is het mogelijk dat gebouwbewonende soorten als Huismus uit de naastgelegen wijk gebruik maken van het braakliggende deel. Er is echter geen sprake van essentiële schuilgelegenheid in de vorm van heesters of bomen en belangrijk foerageergebied ontbreekt. Een negatief effect wordt ook op dat gebied daarom niet verwacht.

Gezien het type begroeiing worden beschermde soorten insecten hier niet verwacht. Ook is dit een reden dat beschermde amfibieën, met name de Rugstreeppad, hier niet verwacht worden. Eerder in 2015 en 2016 zijn ook nachtelijke bezoeken gebracht op korte afstand van dit gebied (Harnaschkade) waarbij geluisterd is naar deze soort. Geluiden van de Rugstreeppad hadden ook vanaf dit braakliggende terrein gehoord kunnen worden op de Harnaschkade, wat niet is gebeurd. Het gebied is tevens veel te ruig en te dicht begroeid voor deze soort, die in principe een spaarzamer begroeid terrein preferereert. De watergang aan de noordkant, tussen het plangebied en de weg, die aansluit bij de nieuwbouwwijk, heeft een harde oeverbeschoeiing. Dit maakt gebruik door Rugstreeppad daardoor ook moeilijk tot onmogelijk, omdat los zand ontbreekt als benodigd biotoop om zich in te graven, en om snel opwarmend water te hebben voor de eisnoeren. Derhalve wordt het voorkomen van de Rugstreeppad uitgesloten.

In de watergangen kunnen mogelijk wel voorheen beschermde vissoorten voorkomen, zoals de Kleine modderkruiper en de Bittervoorn. Onder de nieuwe Wet natuurbescherming (Wnb), van kracht per 1-1-2017, zijn dit geen beschermde soorten meer. Alleen de zorgplicht is dan nog maar van toepassing.

Conclusies en aanbevelingen

In het plangebied is geen sprake van:

- Gebiedsbescherming
- Externe werking op beschermde gebieden elders

Anders dan de algemene en/of in de Wnb vrijgestelde soorten is er geen sprake van

- Strikt beschermde zoogdieren
- Beschermde plantensoorten
- Jaarrond beschermde vogelsoorten
- Beschermde amfibieën of reptielen
- Beschermde vissoorten
- Beschermde insectensoorten

Bij het dempen van de watergangen (Figuur 6 aangegeven welke gedempt worden ten opzichte van voorlopig ontwerp uit Figuur 2) wordt vanuit het oogpunt van de Zorgplicht aanbevolen om vooraf alle aanwezige vissen te verjagen en/of te laten wegvangen en weer uit te zetten in de dichtstbijzijnde watergang in hetzelfde watersysteem. Een ecoloog kan dit begeleiden, voorafgaand aan het daadwerkelijk dempen van de watergangen.

Figuur 6. Watergangen die mogelijk gedempt worden; hier moet vooraf eventueel aanwezige vis verjaagd worden of weggevangen en overgezet worden.

Voor overige, algemene soorten die mogelijk voorkomen in het gebied, hoeven geen maatregelen genomen te worden. Van deze soorten wordt verondersteld dat deze tijdens de werkzaamheden vanzelf een veilig heenkomen vinden in aangrenzend gebied.

Tot slot moet bij werkzaamheden altijd rekening gehouden worden met het broedseizoen, ongeacht welke vogelsoort het betreft. Wanneer de wilg die middenin het gebied staat niet gehandhaafd wordt in het nieuwe ontwerp, moet deze worden gekapt voor of na het broedseizoen. Wanneer de grond bouwrijp gemaakt wordt en voorbelast met zand, en er tijdens het broedseizoen gewerkt moet worden, dient het terrein broedvrij gehouden te worden. Plan indien mogelijk de werkzaamheden daarom buiten de periode 1 maart – 1 september, om conflict met de natuurwetgeving te voorkomen.

Bijlage 1 – Wet natuurbescherming

1. Inleiding

De Wet Natuurbescherming is per 1 januari 2017 van kracht en vervangt de Flora- en faunawet, de Boswet en de Natuurbeschermingswet 1998. De informatie hieronder vat de belangrijkste feiten samen met betrekking tot de bescherming van soorten via de Wet natuurbescherming, en is gericht op personen en instanties die te maken krijgen met de wet in het kader van ruimtelijke ontwikkeling, beheer en onderhoud. Uitvoering van de wet valt onder de verantwoordelijkheid van de provincies, met uitzondering van grote infrastructurele projecten aan onder meer waterwegen; daarbij blijft de Rijksoverheid het bevoegd gezag. De inhoud van deze samenvatting betreft in eerste instantie de algemeen geldende verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming en in tweede instantie de Zuid-Hollandse context waarin deze verbodsbepalingen moeten worden toegepast. De aanvullende regelgeving rond bescherming van soorten in Natura 2000-gebieden wordt hier slechts kort besproken.

2. Doel van de Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming beschermt de van nature in Nederland in het wild voorkomende planten en dieren en natuurgebieden.

3. Beschermingsregimes soorten

In de Wet natuurbescherming zijn drie categorieën soorten onderscheiden met een eigen beschermingsregime en daaraan gekoppelde verbodsbepalingen: vogels, habitatrichtlijnsoorten en overige soorten. Een soort kan niet onder meer dan één van deze regimes vallen. Vogels vallen per definitie onder het regime van de Vogelrichtlijn. De Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn betreffen Europese beschermingsregimes waar met de verbodsbepalingen artikel 3.1 en 3.5 in de Wet natuurbescherming in Nederland invulling aan wordt gegeven. Het regime 'andere soorten', artikel 3.10, heeft betrekking op soorten die alleen vallen onder een nationaal beschermingsregime; deze soorten zijn niet vermeld in de Europese richtlijnen. De drie beschermingsregimes met hun verbodsbepalingen zijn hieronder weergegeven.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Artikel 3.1

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Artikel 3.5

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel B, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Beschermingsregime andere soorten

Artikel 3.10

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
  - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
  - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
  - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
2. Artikel 3.8 (bepalingen dat ontheffing of vrijstelling kan worden verleend, hier niet uitgebreid besproken), met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel B, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
  - a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
  - b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
  - c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
  - d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
  - e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
  - f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
  - g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
  - h. in het algemeen belang.
3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de Bosmuis, de Huisspitsmuis en de Veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

4. Verordening uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland

De provinciale verordening bevat onder andere regels voor faunabeheereenheden en diverse vrijstellingen voor het bestrijden van schade en het uitvoeren van werkzaamheden. Ook is in de verordening opgenomen voor welke soorten een vrijstelling geldt van de verbodsbepalingen in artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming (zie de soortenlijst verderop onder 'Beschermdere andere soorten in Zuid-Holland (artikel 3.10)'). Voor de verordening, zie: <http://bit.ly/2n5cKWP>

5. Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland

In de provinciale beleidsregel staan onderwerpen als het verlenen van tegemoetkomingen in de faunaschade en de vergunningverlening voor Natura 2000-gebieden in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof. Voor de beleidsregel, zie: <http://bit.ly/2ml3pMk>

6. Vogelsoorten met een (potentieel) ongunstige staat van instandhouding in Zuid-Holland (artikel 3.1)

Naar aanleiding van artikel 3.1 lid 5 heeft Bureau Stadsnatuur een lijst opgesteld van vogelsoorten waarbij verstoring van wezenlijke invloed kan zijn op de staat van instandhouding in Zuid-Holland. Het betreft soorten die als broedvogel in de provincie voorkomen en waarvoor onder de Flora- en faunawet reeds een jaarronde bescherming van nestlocaties en vaste rustplaatsen gold (de onder de Flora- en faunawet als 'categorie 1 t/m

4' gekwalificeerde soorten), aangevuld met soorten die op basis van actuele gegevens van Sovon een ongunstige staat van instandhouding kennen (de voorheen als 'categorie 5' gekwalificeerde soorten met een negatieve populatietrend en/of een kleine, kwetsbare populatie) en waarvoor derhalve gemitigeerd of gecompenseerd zou moeten worden in geval van conflicterende ruimtelijke ontwikkeling en beheer. Deze lijst is niet uitputtend en kan naar aanleiding van ontwikkelingen in de toekomst worden gewijzigd op basis van ecologisch zwaarwegende omstandigheden, zoals veranderingen in populatie-omvang of areaal van een soort. Het effect van de ingreep op de instandhouding van de soort is uiteindelijk leidend in de afweging of sprake is van een beschermde (en daarmee ontheffingsplichtige) situatie. Het gaat om de volgende 85 soorten:

Appelvink	Groene specht	Krooneend	Roerdomp	Tureluur
Baardmannetje	Grote gele kwikstaart	Kwak	Roek	Veldleeuwerik
Blauwe reiger	Grote karekiet	Kwartelkoning	Scholekster	Velduil
Boerenzwaluw	Grote mantelmeeuw	Kleine zilverreiger	Slechtvalk	Visdief
Bontbekplevier	Grutto	Lepelaar	Slobeend	Waterral
Boomvalk	Havik	Matkop	Snor	Watersnip
Bosuil	Huismus	Middelste zaagbek	Sperwer	Wielewaal
Bruine kiekendief	Huiszwaluw	Noordse stern	Spotvogel	Wilde eend
Buizerd	Grote zilverreiger	Nachtegaal	Spreeuw	Wintertaling
Dwergstern	Ijsvogel	Oeverzwaluw	Sprinkhaanzanger	Woudaap
Eider	Kerkuil	Ooievaar	Steenuil	Wulp
Gele Kwikstaart	Kievit	Patrijs	Stelkluit	Zomertaling
Gierzwaluw	Kleine bonte specht	Porseleinhoen	Stormmeeuw	Zomertortel
Goudvink	Kleine plevier	Purperreiger	Strandplevier	Zilvermeeuw
Graspieper	Kluit	Raaf	Tafeleend	Zwarte roodstaart
Grauwe Klauwier	Kneu	Ransuil	Tapuit	Zwarte stern
Grauwe vliegenvanger	Koekoek	Ringmus	Torenvalk	Zwartkopmeeuw

7. Beschermde habitatrictlijnsoorten in Zuid-Holland (artikel 3.5)

Soorten uitsluitend vermeld in Bijlage II – Beschermingsregime artikel 3.5 alleen van toepassing in Natura 2000-gebieden.

De volgende 2 soorten zijn sinds 1990 vastgesteld in de provincie Zuid-Holland en vallen uitsluitend in voor deze soorten aangewezen Natura 2000-gebieden onder het beschermingsregime artikel 3.5:

Nauwe korfslak	Zeggekorfslak
----------------	---------------

Soorten vermeld in Bijlage IV – Beschermingsregime artikel 3.5 van toepassing.

De volgende 39 soorten zijn sinds 1990 vastgesteld in de provincie Zuid-Holland en vallen onder het beschermingsregime artikel 3.5:

Groenknolorchis	Boomkikker	Otter	Meervleermuis	Dwergvinis
Platte schijfhoren	Heikikker	Bosvleermuis	Rosse vleermuis	Gewone dolfijn
Bataafse stroommossel	Kamsalamander	Franjestaart	Ruige dwergvleermuis	Gewone vinvis
Gevlekte witsnuitlibel	Poelkikker	Gewone baardvleermuis	Tweekleurige vleermuis	Griend
Groene glazenmaker	Rugstreppad	Gewone dwergvleermuis	Vale vleermuis	Potvis
Rivierrombout	Zandhagedis	Gewone grootoorvleermuis	Watervleermuis	Tuimelaar
Houting	Bever	Kleine dwergvleermuis	Bruinvis	Witsnuitdolfijn
Steur	Noordse woelmuis	Laatvlieger	Bultrug	

8. Beschermde andere soorten in Zuid-Holland (artikel 3.10)

De volgende 35 soorten zijn sinds 1990 vastgesteld in de provincie Zuid-Holland en vallen onder het beschermingsregime artikel 3.10 (NB: betreft uitsluitend als 'wild' gekwalificeerde plantensoorten; bron: *verspreidingsatlas.nl*):

Blaasvaren	Grote leeuwenklauw	Stofzaad	Grote modderkruiper	Grijze zeehond
Bokkenorchis	Karhuizer anjer	Schubvaren	Kwabaal	Steenmarter
Brave hendrik	Kleine wolfsmelk	Smalle raai	Ringslang	Waterspitsmuis
Brede wolfsmelk	Knolspirea	Stijve wolfsmelk	Boommarter	

Bruinrode wespenorchis	Moerasgamander	Tengere veldmuur	Damhart
Dreps	Naakte lathyrus	Wolfskers	Das
Echte gamander	Rozenkransje	Aardbeivlinder	Eekhoorn
Glad biggenkruid	Ruw parelzaad	Grote vos	Gewone zeehond

Soorten waarvoor in Zuid-Holland een vrijstelling geldt van beschermingsregime artikel 3.10

In Zuid-Holland is een vrijstelling van de verbodsbepalingen artikel 3.10 van toepassing op de volgende 22 soorten:

Bastaardkikker	Aardmuis	Egel	Konijn	Wezel
Bruine kikker	Bosmuis	Gewone bosspitsmuis	Ree	Woelrat
Gewone pad	Bunzing	Haas	Rosse woelmuis	
Kleine watersalamander	Dwergmuis	Hermelijn	Veldmuis	
Meerkikker	Dwergspitsmuis	Huisspitsmuis	Vos	

9. Geïntroduceerde soorten in Zuid-Holland

Soorten die zich door menselijk toedoen buiten hun natuurlijke areaal hebben gevestigd (geïntroduceerde soorten) vallen in Zuid-Holland niet onder de beschermingsregimes van artikel 3.1, 3.5 of 3.10, tenzij sprake is van een populatie die langer dan 50 jaren achtereen heeft standgehouden in de provincie (mond med. PZH, maart 2017). Voorbeelden in een Zuid-Hollandse context zijn beschermde plantensoorten uitgezaaid vanuit tuinen en Vroedmeesterpad, al dan niet moedwillig geïntroduceerd door terrariumhouders.

Plantensoorten die lokaal zijn geïntroduceerd en als 'niet wild' zijn beschouwd in Zuid-Holland, zijn onder meer:

Bruinrode wespenorchis	Knolspirea	Knollathyrus	Echte gamander	Bergnactorchis	Wilde Weit
------------------------	------------	--------------	----------------	----------------	------------

Diersoorten die zijn geïntroduceerd en als 'niet wild' zijn beschouwd in Zuid-Holland, zijn onder meer:

Boomkikker	Muurhagedis	Vroedmeesterpad	Quaggamossel	Aziatische modderkruiper	Blauwband
------------	-------------	-----------------	--------------	--------------------------	-----------

De beschermde status van soorten als Muskusrat (sinds 1975 gedocumenteerd voor de provincie) en Nijlgans (eerste geval in 1967) kan op grond van het bovengeschetste 50 jaar-criterium ter discussie worden gesteld.

10. Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is een zorgbeginsel (artikel 1.10 en 1.11) opgenomen: de intrinsieke waarde van soorten is vastgesteld in een doelbepaling en geldt voor alle soorten, los van een beschermingsregime. Het is een algemeen geldende fatsoenseis die erop neerkomt dat redelijkerwijs vermijdbare schade aan en versterking van planten en dieren moet worden voorkomen.

11. Wanneer ontheffing aanvragen?

Wanneer redelijkerwijs kan worden vermoed dat verbodsbepalingen ten gevolge van een voorgenomen activiteit worden overtreden, moet eerst worden bepaald of mitigerende (verzachtende) maatregelen de schade kunnen beperken of tenietdoen zodat het overtreden van het verbod kan worden voorkomen. Wanneer het overtreden van een verbod onvermijdelijk is en er moet worden gecompenseerd voor veroorzaakte schade, dan dient men een ontheffing aan te vragen. Het aanvragen van een ontheffing heeft alleen zin als de functionaliteit van een plangebied voor een beschermde soort voldoende nauwkeurig in beeld is gebracht. Meestal is hier een uitgebreid onderzoek voor nodig waarin rekening wordt gehouden met de seizoensactiviteit van een soort. Dergelijk onderzoek dient aan bepaalde richtlijnen te voldoen op basis waarvan de kwaliteit en volledigheid ervan worden gecontroleerd door de Omgevingsdienst (zie onder). Een randvoorwaarde is daarnaast dat een aanvraag vergezeld dient te gaan van een zogenaamd activiteitenplan. Hierin moet een initiatiefnemer van een potentieel schadelijke handeling het belang van de voorgenomen activiteit onderbouwen en aangeven welke mitigerende en/of compenserende maatregelen ten gunste van de soort(en) in kwestie worden getroffen.

12. Omgevingsvergunning via gemeente

Wanneer er sprake is van een omgevingsvergunning mogen ontheffingen voor beschermde soorten aanhaken. Bij aanhaken moet de gemeente een volledigheidstoets uitvoeren en verzorgt de gemeente de toetsing door de Omgevingsdienst Haaglanden (ODH). Ten behoeve van een aanvraag zijn een onderzoeksrapport met

inventarisatiegegevens en een activiteitenplan noodzakelijk. Met de aanvraag van een omgevingsvergunning is een wettelijke beslistermijn gemoeid van maximaal 26 weken. De gehele aanvraag verloopt via de gemeente. Voor meer informatie, zie: <https://www.omgevingsloket.nl>

13. Losse ontheffing via provincie

Wanneer een ontheffing aangevraagd moet worden waarbij geen omgevingsvergunning nodig is, is de beslistermijn 13 weken met maximaal 7 weken verlenging. De gehele aanvraag verloopt via Omgevingsdienst Haaglanden. De leges bedragen EUR 1800,-. Ten behoeve van een aanvraag zijn een onderzoeksrapport met inventarisatiegegevens en een activiteitenplan noodzakelijk. Voor meer informatie en aanvraagformulieren, zie:

<https://omgevingsdiensthaaglanden.nl/categorie/product/7-ontheffingverlening-soorten.html>

14. Gedragscodes

Gedragscodes in het kader van de Wet natuurbescherming worden alleen gemeentelijk of branchebreed opgesteld en dienen te worden goedgekeurd door het Ministerie van Economische Zaken. Bestaande gedragscodes die zijn goedgekeurd onder de Flora- en faunawet zijn, indien nog niet verlopen, nog altijd geldig voor de soorten die onder de Wet natuurbescherming onder één van de drie beschermingsregimes vallen. Voor nieuwe beschermde soorten waarvoor geen mitigerende maatregelen zijn vermeld in gedragscodes zal mogelijk een ontheffing noodzakelijk zijn. Voor soorten die niet (meer) onder een strikt beschermingsregime vallen hoeft niet per se te worden gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode. Er moet desalniettemin altijd rekening worden gehouden met de wettelijke zorgplicht.

15. Handhaving

Bij een vermoede overtreding van een verbodsbepaling in de Wet natuurbescherming kan handhaving worden ingeschakeld. In Zuid-Holland is de Omgevingsdienst Zuid-Holland-Zuid (OZHZ) hiervoor verantwoordelijk. Voor meer informatie, zie:

<https://www.ozhz.nl/vergunningen-en-meldingen/groene-handhaving>

Melding van een vermoede overtreding:

Telefoon: 078-770 85 85

mail: meldingFfwet@ozhz.nl

website: <http://www.natuurzuidholland.nl/contact/>

Overige contactgegevens:

Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid

Afdeling Toezicht en Handhaving

Postbus 550

3300 AN Dordrecht

Bijlage 2 – Foto's projectgebied

Literatuur

- Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De vlinderstichting. 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionidae). Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis
- Delft, J. van., A. de Bruin & P. Frigge. 2011. Waarnemingenoverzicht 2010. RAVON 42 13(4): 105-119.
- Floron 2011. Nieuwe atlas van de Nederlandse flora. Stichting Floron, Nijmegen.
- Kreutz, C.A.J. & H. Dekker. 2000. De orchideeën van Nederland: ecologie, verspreiding, bedreiging, beheer. Uitgave B.J. Seckel en C.A.J. Kreutz, Raalte en Landgraaf.
- Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers (red.) 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen: onderzoek naar verspreiding en ecologie. 2e druk. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. 2009. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep (Dienst Regelingen, brief 26 augustus 2009, kenmerk ffw2009.corr.046) te downloaden van de website van het Ministerie van EL&I.
- Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie. 2002. De Nederlandse Libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.
- Nie, H.W. de. 1996. Atlas van de Nederlandse Zoetwatervissen. Stichting Atlas Verspreiding Nederlandse Zoetwatervissen. Media Publishing, Doetinchem.
- Sovon Vogelonderzoek Nederland. 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. - Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.
- Tax, M. H. 1989. Atlas van de Nederlandse Dagvlinders. De Vlinderstichting/ Natuurmonumenten, Wageningen/ 's-Graveland.
- Wansink, D. 2012. Verspreidingsatlas van de zoogdieren in de provincie Utrecht - werkatlas 2012. Zoogdierverseniging, Provincie Utrecht, Het Utrechts Landschap, Landschap Erfgoed Utrecht, Dassenwerkgroep Leersum-Amerongen, Dassenplatform Noord-Holland/Utrecht en Vleermuiswerkgroep Utrecht.
- Weeda, E.J., J.H.J Schamineé & L. van Duuren. 2002. Atlas van de Plantengemeenschappen in Nederland 2. Graslanden, zomen en droge heiden. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Zoogdieratlas, 2016. Zoogdierverseniging.

© Bureau Stadsnatuur | Westzeedijk 345 | 3015 AA Rotterdam

Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteursrechthebbende.
BSR kan door opdrachtgever niet aansprakelijk worden gesteld voor schade die voortvloeit uit gebruik van data of gegevens of door toepassing van aanbevelingen en conclusies, die zijn opgenomen in deze rapportage.